

รายละเอียดของโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA)

๑. PISA คืออะไร

โครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ริเริ่มโดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาในการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีศักยภาพหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง โดย PISA เน้นการประเมินสมรรถนะของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ความรู้ และทักษะในชีวิตจริงมากกว่าการเรียนรู้ตามหลักสูตรในโรงเรียน ปัจจุบันนี้มีประเทศจากทั่วโลกเข้าร่วมโครงการมากกว่า ๘๐ ประเทศ

๒. PISA ในประเทศไทยเริ่มต้นเมื่อใด

ประเทศไทยเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ (PISA 2000) และดำเนินการต่อเนื่องมาใน PISA 2003 PISA 2006 PISA 2009 PISA 2012 และ PISA 2015 โดยจัดการประเมินต่อเนื่องทุกสามปี ซึ่งขณะนี้อยู่ในช่วงดำเนินงานในโครงการ PISA 2018

๓. PISA ประเมินอย่างไร

ข้อสอบของ PISA ประเมินสมรรถนะที่เรียกว่า การรู้เรื่อง (Literacy) ในสามด้าน ได้แก่ การรู้เรื่อง การอ่าน (Reading Literacy) การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และการรู้เรื่อง วิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ในการประเมินนักเรียนจะวัดความรู้ทั้ง ๓ ด้าน ดังกล่าวไปพร้อมกัน แต่จะเน้นหนักในด้านใดด้านหนึ่งในการประเมินแต่ละระยะ กล่าวคือ การประเมินระยะที่ ๑ (PISA 2000 PISA 2009 และ PISA 2018) เน้นด้านการอ่าน การประเมินระยะที่ ๒ (PISA 2003 PISA 2012 และ PISA 2021) เน้นด้านคณิตศาสตร์ และการประเมินระยะที่ ๓ (PISA 2006 PISA 2015 และ PISA 2024) เน้นด้านวิทยาศาสตร์

ในการประเมินตั้งแต่ครั้งแรกจนถึง PISA 2012 นักเรียนจะทำข้อสอบในเล่มแบบทดสอบ แต่สำหรับ PISA 2015 เป็นต้นมา รูปแบบการประเมินได้เปลี่ยนไป โดยนักเรียนต้องทำแบบทดสอบด้วยคอมพิวเตอร์ (Computer-based Assessment; CBA) โดยการคลิกเลือกตอบ พิมพ์คำตอบ ใช้เมาส์ลากและวางคำตอบ หรือคลิกเลือกคำตอบจากรายการที่กำหนดให้ การประเมินแบบ CBA ของ PISA นักเรียนจะทำข้อสอบด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านแพลตฟอร์มข้อสอบ โดยใช้เวลาสองชั่วโมงในการทำแบบทดสอบ และใช้เวลาอีกประมาณหนึ่งชั่วโมงเพื่อตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวของนักเรียนและการเรียน นอกจากนี้ยังมีแบบสอบถามสำหรับโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องตอบผ่านทางออนไลน์อีกด้วย

๔. กลุ่มตัวอย่างที่ถูกประเมินคือใคร

PISA ประเมินนักเรียนอายุ ๑๕ ปี ซึ่งเป็นวัยที่จบการศึกษาภาคบังคับ การวิจัยในทุกชั้นตอนอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์และวิธีการที่ OECD กำหนด เพื่อให้การวิจัยของทุกประเทศมีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถนำผลมาวิเคราะห์ร่วมกันได้ สำหรับประเทศไทย นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการประเมินนั้นจะสุ่มตัวอย่างประมาณ ๙,๐๐๐ คนจากกว่า ๒๐๐ โรงเรียนซึ่งสุ่มจากโรงเรียนในทุกสังกัดทั่วประเทศให้มีโอกาสเข้าร่วมการสอบ

๕. ประเทศไทยได้อะไรจากการเข้าร่วมการวิจัยในโครงการ PISA

ประเทศไทยไม่ใช่สมาชิก OECD แต่สมัครเข้าร่วมโครงการในฐานะประเทศร่วมโครงการ (Partner countries) เพื่อต้องการตรวจสอบคุณภาพของระบบการศึกษา และสมรรถนะของนักเรียนวัยจบการศึกษาภาคบังคับของชาติเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต โดยใช้มาตรฐานของประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นเกณฑ์ชี้วัด ผลสัมฤทธิ์จากการทำแบบทดสอบและข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนรวมทั้งข้อมูลนโยบาย การบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอนจากผู้บริหารของโรงเรียนทำให้ได้ข้อมูลคุณภาพการศึกษาของประเทศ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การประเมินและพัฒนานโยบายทางการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมไปถึงการจัดการเรียนการสอนของประเทศให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติต่อไป

๖. โครงการ PISA ประเทศไทย ใครเป็นผู้รับผิดชอบ

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ดำเนินโครงการ PISA ในประเทศไทย โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกทั้งในและต่างประเทศเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย สำหรับการดำเนินงานภายในประเทศ สสวท. ได้ร่วมมือกับผู้แทนจากหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้แทนจากสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร และผู้แทนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยมีบทบาทหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และติดต่อประสานงานกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

๗. ติดต่อกับโครงการ PISA ได้อย่างไร

สาขาวิจัยและประเมินมาตรฐาน (โครงการ PISA)

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

เลขที่ ๙๒๔ ถนนสุขุมวิท แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๓๙๒ ๔๐๒๑ ต่อ ๒๓๐๓

โทรสาร ๐ ๒๓๘๒ ๓๒๔๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ pisa@ipst.ac.th เว็บไซต์ <http://pisathailand.ipst.ac.th/>